

van, kajti Franc Stergar je bil oproščen. Pretekli petek so se pred isto poroto zagovarjali zaradi dogovora tega umora orožnika Petra Maver — Franc in Jože Varlec, Jože Kostanjšek, Jože Varlec, Martin Cerjak, Josip Levstik in Andrej Križanič, vsi iz Globokega pri Brežicah, ker so umorili orožnika Petra Maver, ki je prišel vojaškega begunca Franca Varleca, da ga izroči vojaški oblasti. Na dogovorjeni način so gorilimenovani na adli orožnika in ga tako zverinsko razmesarili, da je v groznih mukah umrl. Obsojeni so bili: Franco Varlec in Jože Kostanjšek na smrt na vešalih, Jože Varlec, ker še ni star 20 let, na 15 let težke ječe, Martin Cerjak na 8 in Josip Levstik na šest let težke ječe. Jože Varlec in Andrej Križanič pa sta bila oproščena.

Ostudna zverina. Znani skladatelj Adamič je pred dnevi opisal sledeči, naravnost neveretni zločin: Kolonija pisarne sem bil pridružen neki delavski stotnji, pri kateri so bili večinoma možje-nevojaki. Stotnija je poveljeval poročnik Angelo Casagrande, stanoval v Trstu. Iz Trsta smo se preelali preko Ogrske v Przemysl. Pred odhodom iz Trsta mi je Casagrande naročil, da pozovem na policiji kateri od njegovih delavskih stotnija je bil predkaznoan. V seznamu, ki sem ga dobil, je bilo 20 oseb naše stotnje, ki so bili skoro vsi predkaznovani z majhnimi kazni. Ko je vlak vozil že po ogrski zemlji, je ta Casagrande zapazil mladega vojaka, da je brez dovoljenja siekel bluzo, ker je bila v dotičnem žvinskem vagonu strašna vročina. Poveljnik je pogledal na seznam, v katerem je našel, da je bil ta mladi črnovojnik pred leti kaznovan policijsko z zaporom 24 ur. Poklical ga je pred se, ga vprašal, zakaj je siekel bluzo, mu v moji prisotnosti zapovedal, naj se obrne in v tem hipu je počil strel, in vojak se je zgrudil na zemljo. Poveljnik mirnodušno ga je ustrelil, vzela to v roko košček peciva, ter istega tudi megi ponudil. Prizor je bil za mene mozek pretresujoč. Na prihodnji postaji je lastnoročno ustrelil nekega vraga mladega fantja, ki je imel še šopek za čepico, ki ga je dobil v Trstu. Bil je tudi med zaznamovanimi, jezili so se mi laže, ker sem bil prepričan, da enaka usoda čaka vse zaznamovane. Kmalu na to je dal zacet poklicati pred se dva druga vojaka, katera je tudi pri prič lastnoročno ustrelil in tako je ta zverina v človeški podobi v kratkem času ustrelil bodisi sam, bodisi po orožnikih še 16 vojakov. Za ta zločin ga je vrhovni poveljnik nad vojsko Friderik še odlikoval s pohvalo. In ta ostudna zver se je še do nedavno nahajala v Domžalah. Ko je zasluhl, da sem mu za petami, jo je odkuril v Trst, iz Trsta pa takoj neznan kam, ker ga je strah, da bi ne padel v roke pravice.

Politični zločini se v vseh kulturah državah drugače presoajo kot pa navadnih in divjstva, strasti, rožalnosti in pohleja. Tudi mi imamo v ustavi zaamčeno to razliko. Proti atentatoru Aliagiču se pa ni upoštevala, ni bil obošen kot navadni zločinec. To je bilo maščevalno delo nekaterih ministrov in seveda tudi Pribeževiča, ki je sam obdolžen in osuđen terorističnih zvez. Pošteno narodni sloji so to maščevalnost tako spoznali in obsodili. Pri nas se je že toliko atentatorjev proslavljalo in če se enega proslavlja, se ne sme drugemu jemati — glave. Atentator je agent, pa naj zgrabi za orožje iz narodnostnih, ali pa iz socialnih težnj. To so Zagrebčani razumeli in v znamenju obsodbe današnjih razmer so obsuli Aliagičev grob s cveticami. Velikanska množica je oblegala pokopališče in silila do groba, policija, ki je bila vsa na nogah, je pa zacet posegla po nepravilnih sredstvih ter z baonetom in sabljo odganjala ljudi. Ljudje so se umikali in v ogorčenju so se oglašali tudi razni vzkliki. Nato so se začele aretacije. Policija je zaprla več dijakov, nekaj jih je pa izgnala iz mesta. Zaprta je celo pisatelj Cesarca, ki je bil v Avstriji tudi eden izmed atentatorjev proti nasloemu madžarskemu komisarju. menda samo zato, ker je zadno noč oiskal Aliagiča v ječi. Aliagič je v zadnjih svojih trenutkih govoril o odpustanju, od drugih se

kaže pa toliko maščevalnosti. — Značilno je tudi to, da je rabelski posel izvršil Dunačan Seirid, ki je pod Avstrijo jugoslovanske narodne obešal. Ob preobratu je zaostal v Sarajevu in naša urava ga je tako sprejela. Krvnika tako, mnogo dobrih Jugoslovancev je moralo pa dolgo čakati, ker niso bili dovolj — zanesljivi!

Požar je uničil v noči od 4. na 5. marca hišo in gospodarsko posloj, cerkvenega ključarja in posestnika v d. „Koretnikov“ pri Sv. Pankraciju na Remšniku. Ker je ogenj izbruhnil v olnoči, v času, ko od domačinov ni bil nihče več na nogah, se u ravičeno sumi, da je požar zanetila hudobna roka. Zgorelo je vse, rešili so z veliko težavo samo živino: škoda znaša 100 drugi milijon Rodbina je uničena po olnoma. Nikdar poprej ni bilo na območju Remšniku toliko tatvin, itd. kakor ravno sedaj, ko našo mejo siražijo Wranglovci. Se celo po kraje in v več slučajih so lastniki sov pri te tatvini zasledili Wranglovce. Naše območje ljudstvo vzdihuje in prosí: „Bog nas reši Wranglovcev“!

Požar je dne 11. t. m. upepelil poslopje Mihaela Pušenjaka in skorjanca v Kamenščaku pri Lutomeru. Požar je nastal ponoči, ko so že vsi ležali v spanju. Škoda je ogromna. Sumi se, da je zlobna maščevalna roka zanetila požar. Prizadeta prosita milosrdne ljudi za pomoč bodisi v ogleki, denar ali v drugih življenjskih potrebščinah, kajti zgorelo je vse.

Požar je dne 10. t. m. izbruhnil v novi palači Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Zgorel je velik del strehe in ena kupa. Toda posrečilo se je udušiti požar, a kljub temu je škoda ogromna. Požar je izbruhnil zaradi neoprevidnosti nekega kleparja, ki je popravljal streho.

Podiranje starega mosta v Mariboru hitro napreduje. Zgornji del je že čisto podrt, sedaj se podirajo in pujejo globoko zabite kce. Deo znatno ovira v zadnjem času narasla Drava.

General Wrangel je bil z veliko častjo sprejet v Beogradu, ne samo od svojih pristavev in vojnopolitičnih pajdašev, ki se že dolgo pasejo na račun naših silnih davkov, temveč tudi od naših ministrov, ki so ga, kakor se vidi, želino pričakovali ter z njim tudi na dolgo, važno in zaupno razpravljali. Wrangel, ta potomec ošabnih — nemško-baltiških baronov, ni nastopal kot nekdanji komandant nekdanje, sedaj razbite in razpršene armade, temveč kot nekaka visoka sila z manirami nekdanjega carja, kakor na svojem področju, ali pa v svetu, ki mu je podvržen. Spremal je vse mogoče dostojanstvenike, govoril je tako visoko od zgoraj in celo razne ordene ali kakor pravimo mi Slovenci, odlikovanja je delil. Sedaj čujemo, da ostane v Beogradu in ne gre tja, ker so mu pripravili razkošno bivališče. Ostane torej v neosredni bližini naših oblastnikov, ker se ne more od njih ločiti, ali pa oni ne od nje. Ka to omeni? — Cemu vse to? — Tuji listi in zlasti angleški ter tudi ruski, piše o mnogo o tem in naš narod je to sam že uvidel. — Genovska konferenca je pred vrati, nujno je potrebno, da se uredijo odnosi v Evropi na podlagi miru in sprave, Wrangelu in drugim takim pa ni za mir, carja hoče uiniti ruskemu narodu pa četuli skozi poteke krvi in po naših strašnih nesrečih za celo Evropo. Brez Rusije se Evropa ne da obnoviti, to so sprevideli angleški in še razni drugi politiki, in ruski zastopniki so vabljani na evropsko konferenco, Wrangel je pa tu, da mesto miru vrže gorečo baklo v zelo slabo stavbo evropskega gospodarstva. Wrangel se je vgnedil v naš, njegov sovrstnik Petura pa v rumunski državi in omembna znamenja že kažejo nevarnost, ki preti od krvave vojne zelo oslabei Evropi.

Železniška nesreča. Na železniških progah po južni Srbiji so pragi že tako trli in preereli, da skora ne mine teden, da bi se ne prijetila kakšna nesreča radi trhkosti pragov, ki so bili položeni pred 40 leti. Dne 12. t. m. je skočil pri postaji Kukavica na progi Beograd—Mihanovac s tira vlak s tira. Stiri vagoni so poškodovani, človeških žrtev pa ni bilo nobenih. Vstred trhkosti pragov je poškodovala tračnica in vlak je skočil s tira.

Nesreča in umor. Vlak je bil prenapolnjen, pa je stal stroevodja Ant. Jarh pri povratku v Binske To lice na jložniku in se držal. Na ovinku se je vlak nekoliko nagnil, nesrečni Jarh pa se je prekuonil pod vlak, ki mu je odrezal obe nogi. — Neznani zločinec je zaklal v železniškem vagonu trgovca Svetozarja Pantiča iz Lamuša v bližini postaje Jurkovec. Neznani morilec je po storjenem zločinu neznan kam pobegnil iz vlaka.

Ločitve zakonov se v Srbiji stransko množijo. To ima svoj izvor še v voini dobi, ko so možje spoznali druge žene, žene pa druge moške, in pa v tem, da mnogo Srbijancev hodi po kučji naokrog, da jih mnogo obogati, pride med takozvane „bolše“ krage, ker so jim žene na poti. Odločilno besedo v razpravah ločitve zakona ima posebna duhovniška sodišča, ki so pa preobložena z delom. Vrhovna se na še poji, člani teh sodišč, nezadovolni ker ne dobijo dnevnice vsled pomankanja kredita. Kredita ni, če pa neče soditi in moše, ki hočejo iz železnice jarma, restopajo trumoma v turško vero, ker imajo še lo pitala, da si lahko vzamejo takoj — drugo ženo. Morala je torej tam zoi na nizki stopnji in ministri se bavijo z železniskim predlogom, ki naj bi preprečeval poturjevanje v svrhu novega zakona, če prvi ni postavno in končavalno ločen.

Španska bolezen in škrtatica, ki ste zahtevali letošnjo zimo toliko smrtnih žrtev, znatno poenjujeta v zadnjem času.

Ljudje, si uživajo. Sarajevska policija beleži dan na dan celo vrsto slučajev, kako razni „ugledni“ verižniki p pivajo in razsiplejo denar na vse mogoče načine. Popivajo, da trče od mize in ciganom, ki igrajo po kavarnah, mečejo 100 dinarske bankovce ko lupine in smeti. Lahko pridobljeno denar, se lahko razsiplejo. Neke detektiv je videl pri carniku Spasiču cel zaboj poln šampanjca in na litre raznih parfemov — dragih dišav. Od kod so ti razkošni go-podje ni treba posebej povdjarjati in tudi to ne, kako je g spodin carnik Spasič naplnil svoj zaboj.

Alkohol in zločina. Beograjski listi so prinesli te-le zanimive podatke: V Beogradu se je popilo žganja 1.920.142.533 litrov (leta 1921. 1.446.914 l.); vina 5.098.118 l (leta 1921. 5.080.570 l.); finega vina 1.288 l (leta 1921. 5.976 l.); šampanjca 3.284 l (leta 1921. 52.032 l.); likerja, ruma, konjaka itd. 42.417 l (leta 1921. 124.407 l.); domačega piva 4.057.100 l (leta 1921. 5.390.648 l.); tujega piva 558.900 l (leta 1921. 277.407 l.). Zločinov se je zgodilo z ostrim orodjem 1.920.879 (a leta 1921 1934) s topim orodjem 1204 slučajev (leta 1921. 2.368) s sferlnim orožjem 8 (leta 1921. 22).

Razgled po svetu.

Trst — mitvo mesto. Kdor je videl Trst pod rajno Avstrijo in sedaj Trst pod Italijo, bo vskliknil: »Trst je mrtvo mesto! Ulice so prazne, nobenega prometa, tisti zagrizjeni tržaški lahoni, kateri so hoteli za vsako ceno priti pod sočnato majko Italijo, si sedaj puljo lase. Trgovina in obrt počivata, po tržaških ulicah se pa podi 20.000 brezposelnih.

Tajnost. Kakor znano, so se nasledstvene države bivše avstro-ogrške monarhije zedinile glede porazdelitve čistga zlata v znesku 50 milijonov kron v zlatu iz zaklada bivše avstro-ogrške banke. Samo Italija je prvotno podala nekako velikodušno izjavo, češ: ona se ne mara pultj za tisto zlato, toda glej, kmalu nato je Lahe skesalo in sedaj so bili oni prvi, ki so zahtevali, da se jim je moralo izplačati 4.600.000 zlatih kron. Tajnost je in bo bizičas tudi ostala, katere malhe je iz milo tusto zlato, katero je bilo iz te dedščine prisojeno naši državi. Davkoplačevalci Kadar bo slabostojni minister — poslanec in bivši mesar Pucelj priredil to et kje kak šhod, ne pozabite ga vprašati, kajti on kot minister bo vendar le moral vedeti za take milijone v zlatu!

V morju bankovec. Avstrijska valuta je tako nizka da mora imeti kupec deset in deset tisocev, ako hoče kupiti kako malenkost. Te dni je javil dunajski policiji sofer Sany, da mu je nek otrok pomotoma izplačal za vožnjo 50.000 mesto 5000 kron. Sofer je izavil na policiji, da je pripravljn potniku vrniti pomotoma izplačani odviske.

Potnik se dosedaj ni javil policiji, ker je menda iz države z zdravo valuto, kjer je 50.000 nemških kron malenkost.

Najstarejši in najmlajši samomorilec. V Ameriki je bilo minulo leto 20.000 samororov. Zanimivo je da so med temi samororici zastopani vsi stanovji v vseh različnih starostnih dobah. Najstarejši samomorilec je bil star 100 let, najmlajši pa 5 let.

Zločin v Lipskem. V Lipskem na Saksonskem so našli v neki košari moško truplo, kateremu je bila odsekana glava. Policija je dognala, da je morilka neka 47 let stara vdova Berta Hoffmann, ki je imela z umorj-nim ljubavno razmerje. Dolgo časa je tajila zločin, končno je pa vendar priznala, da je ona morilka umorjenega Konrada. Bila je izročena kazenski mu sodišču.

Koliko ljudi se je rodilo na morju? Mnulo leto se je narodilo na angleških parnikih 273 otrok. Eno leto prej 276, a leta 1919 samo 151. Kadar se rodi otrok na ladji, je zelo veliko veselje med potniki, ki novorojenčka bogato obdarujejo. Na parobrodu rojena deca so pripadniki one države, pod katere zastavo plave ladja. Rjstvo novorojenčka zabel-ži kapetan ladje, a pozneje se še vpiše rojstvo v krstno knjigo one-ga mesta, v katerega pripelje parnik.

10 ton dinamita eksplodiralo. Blizu mesta Čikage v Severni Ameriki je pretekli petek eksplodiralo 10 ton dinamita ki je bil shranjen v nekem vojaškem skladišču. Zemlja se je stresla 50 milj naokoli. V oddaljenosti do 12 milj so na vseh poslopiih popokale vse sipe. Kraj nesreče nudi groen prizor upostosenja. Nesreča, ki je zahtevala več človeških žrtev, je povzročila 10 milijonov funtov škode.

Za službo rabelna. V Budimpešti je bila razpisana služba rabelnovega pomočnika. Celu 8 dni pred početkom roka se je za to službo oglasilo čez 50 prosilcev. Celoučno število prosilcev znaša več sto. Vsi prosilci zatrjujejo, da so za to službo zelo sposobni. Služba rabeljna je pač poklic, ki ugaja Madzarom.

Kje raste najbolj lahek les? V srednji južni Ameriki raste drevo ki ga domačini imenujejo „Balsa“. To drevo je zelo podobno našemu hrastu. Les tega dreva se uporablja v industrijske namene, kajti je zelo lahek in trpežen. Domačini izdelujejo iz tega lesa čolne, ki so zelo dobri. Španci so dali temu drevesu ime „balsac“, kar pomeni toliko, kakor čoln. 1 kubični decimeter tega lesa tehtja 140—160 gramov, torej je ta les tako lahek, kakor nobeden drugi na svetu.

Zlata je vedno manj. Statistika zadnjih deset let kaže, da se na svetu proizvaja vedno manj zlata. Tako n. pr. je znašalo proizvajanje zlata v Transvalu v južni Afriki leta 1921 le samo nekaj čez 8 milijonov unc, toraj 17krat manj, kakor leta 1910. Na Uralu v Rusiji so pa v lanskem letu proizvajali samo 12% tiste množine, katero so proizvajali leta 1910. V tem oziru tudi v Ameriki niso na bolšem in nek Američan je vedel izračunati, da se bo čez 100 let proizvajalo na cellem svetu samo 2% tiste množine zlata, kakor se ga je proizvajalo l. 1910. Ta Američan trdi celo, da bo če prišlo tako daleč, da se zlato ne bode smelo uporabljati za nakit ali le otiče, ampak samo za optične predmete in za umetno zobove, toda kakrat bo dosegla vrednost zlata neboično višino!

Nabiralnik.

Mozirje. Pristisi Kmetске zveze in prijatelji našega Orla so zložili za ti dve organ zvezi v ves tdnu zbi dne 26. februarja 250 K. Bog zvi darovalce in pos emovalce. — Maribor. Na gostji Zolger pri Sv. Venčeslu se je nabralo od vodstvom starešine gospoda Reiča za Dosto kuhinjo v Mariboru 220 K, na po tiji Kukul-Celcer pa 300 K. Iskra in Lvala! — Smarje pri Jelšah. Na gostji Pepec inšek z Francem Mola na Grobelnem so veselje vstale darova li 236 K za Smarskega Orla, ki so jim za dar iskreno zahvaluje. Bog živi! — Črešnjevce. Na gostji Franca Kražnič in Franciške i reser se je nabralo 1100 kron za domače zvonove — Otiški vrh. Na gostji Anton Račel in Franciška Zorman se je nabralo za Kmetisko zvezo 201 krome. Bog živi mladinar. — Zibika. Na gostji pri Mihou Les-